

Тітаренко Діана Сергіївна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру Національного університету цивільного захисту України

СУЧАСНІ МОРАЛЬНІ НОРМИ ТА ПРИНЦИПИ – ДЕВІАЦІЯ ЧИ НОРМА ДЛЯ НАШОГО СУСПІЛЬСТВА?

В загальному сенсі під *девіантною поведінкою* розуміють поведінку, яка порушує соціальні норми певного суспільства [1]. Вона виражається у вчинках, поведінці (або бездіяльності) як окремих індивідів, так і соціальних груп, що відступають від встановлених законодавчо або сформованих в конкретному соціумі загальноприйнятих норм, правил, принципів, зразків поведінки, звичаїв, традицій.

Сучасні науковці до основних типів поведінки, яка відхиляється від норми відносять: приступний, делінквентний та аморальний тип дій [2]. До аморального типу девіантної поведінки відносять: агресивність, брехливість, дотримування бродячого типу життя, ворожість до оточуючих, зокрема вчителів та батьків, зухвалість, лихослів'я, жорстокість до молодших та тварин, сексуальна розпущеність тощо.

Що ж можна сказати про сучасне суспільство? Про його рівень морально-етичних норм? На жаль, напевно, нічого втішного...

В історії формування нашої держави, в кожен її період становлення можна виділити, так сказати, свого «героя», - образ, що уособлює порядність, справедливість, велич та незломність української душі. В часи Київської Русі це був князь, який захищав свій народ від нападників; в період козацтва – отаман, що демонстрував силу, незломність духу, справедливість; в період існування СРСР – образ комуністичної людини, яка гуманна, працьовита, справедлива, ввічлива тощо.

Що ж ми маємо на сьогодні? На сьогодні ми, наше суспільство, не має приклада для морального наслідування. Конкретної людини, або штучно створеного образу до наслідування якого б прагнули особистості.

Проаналізувавши тенденції та напрями розвитку сучасного суспільства можемо сказати, що все населення можна поділити на дві загальні категорії: перша – люди, які «живуть минулим», дотримуючись ідеального образу комуністичної людини; другі – сучасні особистості, які прагнуть отримати значних матеріальних благ, й при цьому нехтують загальнолюдськими моральними принципами.

Хочемо звернути увагу на те, що у сучасного суспільства *відсутній певний образ цивілізованої особистості*. Образ людини, яка б вважалася еталоном для наслідування. Образ порядності, що закладається у свідомість дітей та підлітків. Образ, який виступає відправною точкою в аналізі й оцінюванні своїх дій, вчинків, життєвих принципів кожною особистістю.

Хто ж виступає кумирами для сучасної молоді? Як не дивно - успішні політики, які так чи інакше демонструють свою брехливість, зухвалість, надмірну впевненість у своїй безкарності. Які звикли звинувачувати один одного у низькому рівні життя суспільства країни. Успішні бізнесмени, які також не завжди демонструють свою відкритість та людяність. Зірки шоу-бізнесу, які в більшості випадків стали успішними у своїй справі завдяки сексуальній розпущеності, а не ніяк не від талановитості.

Спираючись на такі образи успішних людей, мало в кого з людей виникає бажання жити за принципами: людяності, чесності, доброзичливості тощо.

Хочемо зазначити, що девіантною поведінкою називають лише ту, яка суперечить загальноприйнятим нормам, правилам та принципам даного суспільства. Для нашого сучасного суспільства брехня, агресія, клепа, підстави, сексуальна розпущеність з кожним роком стає все більшою нормою. Виходячи з вищезазначеного, важко назвати сучасні моральні норми девіантною поведінкою.

Література.

1. Краткий психологический словарь / [авт.-уклад. Петровский А.В., Ярошевский М.Г.]. – Ростов на/Д: Изд-во «Феникс», 1998. – 512 с.
2. **Майсак, Н. В.** Личностные особенности младшего подростка с девиантным поведением: автореферат дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 – «Общая психология» / Н. В. Майсак. – М.: МПГУ, 2001. – 20 с.